

Muude kui süsinikdioksiidiga seotud kliimat mõjutavate inimtekkeliste heidete probleemi terviklik käsitus

Euroopa Parlamendi 14. septembri 2011. aasta resolutsioon muude kui süsinikdioksiidiga seotud kliimat mõjutavate inimtekkeliste heidete probleemi tervikliku käsitluse kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokoll ja osoonikihi kaitsmise Viini konventsiooni Montreali protokoll,
  - võttes arvesse 2008. aasta detsembris vastu võetud ELi kliima- ja energiapaketti ning määrust (EÜ) nr 842/2006 teatavate fluoritud kasvuhoonegaaside kohta,
  - võttes arvesse komisjoni teatisi, nagu KOM(2010)0265, milles esitatakse kasvuhoonegaaside heite üle 20%-lise vähendamise võimaluste analüüs ja hinnatakse kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ohtu, KOM(2010)0086 rahvusvahelise kliimapoliitika kohta pärast Kopenhaageni konverentsi: ülemaailmsele kliimakaitsestrateegiale uue energia andmiseks tuleb tegutseda kohe, ning KOM(2011)0112, milles esitatakse konkurentsivõimeline vähese CO₂-heidetega majanduse edenemiskava aastaks 2050,
  - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone kliimamuutuste kohta, eelkõige 4. veebruari 2009. aasta resolutsiooni „2050: tulevik algab täna – soovitusel ELi tulevaseks integreeritud kliimamuutusi käsitlevaks poliitikaks”¹, 10. veebruari 2010. aasta resolutsiooni Kopenhaageni kliimamuutuste konverentsi (COP15) tulemuste kohta² ja 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni Cancúnis toimuva kliimamuutuste konverentsi (COP16) kohta³,
  - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni poolt vastavalt kodukorra artiklile 115 esitatud suuliselt vastatavat küsimust (O-000135/2011 – B7-0418/2011) ning võttes arvesse nõukogu ja komisjoni avaldusi,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et kliimamuutuste ja nende mõju kohta on olemas selged teaduslikud tõendid ning seetõttu on hädavajalik võtta Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil kiiresti toimivaid, kooskõlastatud ja kaugeleulatuvaid meetmeid selle ülemaailmse probleemi lahendamiseks;
- B. arvestades, et eesmärk, mille kohaselt tuleks piirata aastast ülemaailmset keskmist maapinnatemperatuuri tõusu nii, et see ei ületaks 2 Celsiuse kraadi (nn 2°C eesmärk), sai rahvusvahelise mõõtme pärast kokkulepete sõlmimist Cancúnis toimunud

---

¹ ELT C 67 E, 8.3.2010, lk 44.

² ELT C341 E, 16.12.2010, lk 25.

³ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2010)0442.

kliimamuutuste konverentsil COP16;

- C. arvestades, et ainult osad ülemaailmset kliimasoojenemist põhjustavad kasvuhoonegaaside heited kuuluvad ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokolliga alla, sh süsinikdioksiid (CO_2), metaan (CH_4), diämmastikoksiid (N_2O), fluorosüivesinikud (HFC), perfluorosüivesinikud (PFC), väävelheksafluoriid (SF_6), kuid mõned muud oluliselt soojenemist soodustavad halogeensüivesinikud kuuluvad osoonikihi kahandamise potentsiaali tõttu Montreali protokolliga alla;
  - D. arvestades, et kasvuhoonegaasid erinevad kliimasoojenemist soodustava mõju poolest (väljendatakse kiirgusjõuna vattides ruutmeetri kohta) ülemaailmsele kliimasüsteemile, sest neil on erinevad kiirgusomadused ja kestus atmosfääris; arvestades, et valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2007. aasta neljanda hindamisaruande kohaselt on CO_2 puhul soojendamist mõjutav määr $1,66\text{W}/\text{m}^2$, CH_4 puhul $0,48\text{W}/\text{m}^2$, N_2O puhul $0,16\text{W}/\text{m}^2$ ja halogeensüivesinike puhul $0,35\text{W}/\text{m}^2$;
  - E. arvestades, et sellised heitgaasid nagu süsinikmonooksiid (CO), lämmastikoksiidid (NO_x), metaan ja muud lenduvad orgaanilised ühendid (VOC) moodustavad osooni 10–15 km kõrgusel maapinnast (troposfäär); arvestades, et kuna industriaalajastule eelnenud ajaga võrreldes on oluliselt suurenenud metaani, CO , muude lenduvate orgaaniliste ühendite ja lämmastikoksiidide hulk, siis on suurenenud ka troposfääriline osoon umbes 30% võrra ning selle mõju ülemaailmsele kliimasoojenemisele vastab umbes 20%-le CO_2 -st tingitud kliimasoojenemisest ($0,36\text{W}/\text{m}^2$);
  - F. arvestades, et puhas süsi (tahm), mis on aerosool ning üks peamisi osiseid, mis paiskub õhku fossiilkütuste ja biomassi mittetäieliku põlemise korral, aitab ülemaailmsele kliimasoojenemisele kaasa kahel viisil: atmosfääris neelab see päikesekiirgust, mis soojendab ümbritsevat õhku, ja sellest tekkinud õhusaaste võib tumendada lund ja jääd ning kiirendada nende sulamist ($0,10\text{W}/\text{m}^2$);
  - G. arvestades, et kui ei saavutata 2°C eesmärki, siis on sellel tohutult suur keskkonnamõju ja majanduslikud kulud, muu hulgas suurendab see tõenäosust, et tekivad murdepunktid, kus temperatuuri tase hakkab süsiniku neeldajatest (nagu metsad ja igikelts) vabastama CO_2 ja CH_4 ning looduse võime siduda ookeanide kaudu süsinikku väheneb;
  - H. arvestades, et ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) ja Maailma Meteoroloogiaorganisatsiooni (WMO) teadusliku hindamise komisjoni 2010. aasta aruande kohaselt on Montreali protokoll aidanud olulisel määral kaasa ülemaailmsele kasvuhoonegaaside vähendamisele; arvestades, et aastal 2010 vähenes osoonikihi kahandavate osakeste aastane heitkogus Montreali protokolliga tulemusel hinnanguliselt umbes 10 miljoni tekkimata jäänud CO_2 -ekvivalenttonni võrra, see kogus on umbes viis korda suurem kui aastane heidete vähendamise eesmärk Kyoto protokolliga esimesel kohustuste perioodil (2008–2012);
  - I. arvestades, et komisjon vaatab praegu läbi määrust (EÜ) nr 842/2006 teatavate fluoritud kasvuhoonegaaside kohta;
1. märgib, et Euroopa ja rahvusvaheline kliimapoliitika keskendub eelkõige pikaajalisele CO_2 heidete vähendamisele, näiteks suurema energiatõhususe, taastuvenergiaallikate ja muude vähese CO_2 heite strateegiatega kaudu;

2. nõuab terviklikku Euroopa kliimapoliitikat, mis võtaks arvesse kõiki soojenemist põhjustavaid tegureid ja kõiki leevendamismeetmeid; rõhutab, et lisaks CO₂ heite vähendamise püüdlusele tuleks selles keskenduda ka strateegiatele, mis mõjutavad kliimat kõige kiiremini;
3. märgib, et on olemas kiiretoimelised reguleerivad strateegiad, mille abil vähendada järkjärgult fluorosüsivesinike tootmist ja tarbimist, vähendada tahma- ja gaasiheiteid, mis viivad troposfäärilise osooni tekkimiseni, strateegiatega saaks alustada 2–3 aasta jooksul ja neid saaks sisuliselt rakendada 5–10 aasta jooksul ning sellel oleks soovitud mõju kliimale mõnekümne aasta pärast või isegi varem, kui võtta arvesse, et teatud fluorosüsivesinike puhul võib hinnaks kujuneda ainult 5–10 senti ühe tonni kohta, kusjuures praegu on süsiniku hind üle 13 EUR tonni kohta;
4. märgib, et fluoritud kasvuhoonegaasidega seotud liidusisesed meetmed fluoritud gaaside määrides esitatud kujul ei ole vastanud ootustele ning selle puudujäägi tähelepanuta jätmine nõrgendab oluliselt ELi läbirääkimiste positsiooni raamkonventsiooni osaliste konverentsil;
5. nõuab tungivalt, et komisjon algataks fluoritud gaaside määrides läbivaatamise ning teeks ettepaneku vähendada kiiresti fluorosüsivesinike tootmist ja tarbimist, kiirendaks järkjärgult osaliselt halogeenitud klorofluorosüsivesinike (HCFC) kasutuselt kõrvaldamist eri toodetes ja kasutusvaldkondades ning ohutustaks ja hävitaks kasutuselt kõrvaldatud toodetest ja seadmetest tekkivad kasvuhoonegaasid, mis kahandavad stratosfäärse osooni kihti;
6. tunneb heameelt Euroopa Liidu võetud kohustuse üle toetada Montreali protokolliga raames võetud HFC meetmeid kui head näidet mitte-turupõhisest lähenemisviisist kasvuhoonegaaside vähendamisele Durbanis toimuval 17. kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsil;
7. märgib, et Montreali protokolliga osaliste viimasel kohtumisel toetas komisjon ELi läbirääkijana Põhja-Ameerika riikide ja Mikroneesia Liiduriikide ettepanekus esitatud põhimõtet kõrvaldada järkjärgult fluorosüsivesinikud (HFC) ja hävitada kõrvaltootena tekkiv trifluormetaan (HFC-23) ning ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste Cancúnis toimunud viimasel konverentsil tegi EL ettepaneku võtta vastu otsus, mis kohustab konventsiooniosalisi jõudma Montreali protokolliga kohaselt selles küsimuses kokkuleppele, ilma et see mõjutaks kliimamuutuste raamkonventsiooni reguleerimisala;
8. nõuab tungivalt, et komisjon uuriks võimalusi nende kohe kasutuselt kõrvaldamiseks rahvusvahelisel tasandil pigem eduka Montreali protokolliga kui Kyoto protokolliga alla kuuluvate paindlike mehhanismide kaudu, võttes arvesse HFC-23 heitkoguste hiljuti tuvastatud väärkasutamist puhta arengu mehhanismi raames;
9. nõuab tungivalt koheseid meetmeid tahmaheite vähendamiseks kui kiiret abinõu liustike sulamise peatamiseks, kusjuures esmatähtis on vähendada heidet, mis kahjustab lume ja jääga kaetud piirkondi, sh Arktikat, Gröönimaad ning Himaalaja ja Tiibeti liustikke;
10. kutsub ELi üles edendama tahmaheidet oluliselt vähendavaid olemasolevaid tehnoloogiaid; lisaks nõuab tungivalt selliste õigusnormide vastuvõtmist, millega keelustatakse alepõletamine ning jõustatakse sõidukite heitgaaside range ja korrapärane kontrollimine;

11. nõuab, et ülemaailmselt kohaldataks õhusaastealaseid määruseid ja rakendataks olemasolevaid tehnoloogiaid, millega on võimalik vähendada NO_x ja CO heiteid, mis omakorda vähendaks inimtekkelist troposfäärilist osooni, mis on põhiline kasvuhoonegaas;
12. nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon teavitaks Euroopa Parlamenti oma sellesuunalistest meetmetest ja viiks kõnealused poliitikalahendused kaotatud aja tagasivõitmiseks õigusloomeprotsessi viivitamatult sisse;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.